

**Перша медична
допомога при
радіаційних ураженнях**

Радіаційне або променеве ураження — ушкодження органа, тканини або системи органів, спричинене діянням іонізуючого випромінювання і деякими іншими видами випромінювання наприклад — інфрачервоного, ультрафіолетового тощо. Зумовлене найчастіше біологічною дією іонізуючого випромінювання. Ушкодження, що виникають під час променевого ураження іонізуючим випромінюванням, викликають розвиток променевої хвороби. Променеве ураження від інфрачервоного випромінювання проявляється тепловими опіками, перегріванням. Ультрафіолетове випромінювання виявляє головним чином хімічну дію.

Медична допомога включає в себе проведення комплексу заходів щодо діагностики, медичного сортування, лікування і реабілітації осіб, що потрапили у зону аварії, в першу чергу, тих, хто має клінічні прояви радіаційних уражень (симптоми гострої променевої хвороби), а також надання невідкладної медичної допомоги за життєвими показаннями, які можуть бути результатом дії супутніх чинників (травматичний шок, кровотеча, стресові стани тощо).

Радіаційні ураження при аваріях на АЕС залежать від характеру катастрофи, виду джерела випромінювання, а також потужності дози і розподілу її по площі тіла уражених.

Виділяють п'ять основних видів ураження:

- ❖ короткочасне рівномірне гамма-опромінювання чи опромінювання нейтронного характеру;
- ❖ нерівномірне опромінювання;
- ❖ загальне довготривале, або фракційне, опромінювання;
- ❖ одночасна комбінована, або послідовна, дія радіаційного та інших уражаючих факторів;
- ❖ місцеве, або сполучене, радіаційне ураження, що викликано зовнішнім опроміненням і дією радіонуклідів, які апліковані на шкірі, слизових оболонках чи потрапили усередину.

Три основні категорії населення, стосовно потреби у медичному захисті:

Перша – населення, яке потребує екстрених контрзаходів для зниження променевої навантажені і попередження радіогенних наслідків.

До таких заходів належать:

- ❖ профілактика опромінення щитоподібної залози над допустимими дозами радіо йоду, насамперед серед критичних груп (дітей та вагітних жінок) з вибіркоким інструментальним контролем доз опромінення;
- ❖ санітарна обробка постраждалих, за потреби зі зміною одягу, що надходять у лікувальні установи, з подальшим радіометричним контролем;

Друга – населення з проявами реактивних психічних розладів, яке потребує психологічної корекції та психотерапевтичної допомоги.

Третя – амбулаторні і стаціонарні хворі, у тому числі нетранспортабельні, серед населення, яке підлягає евакуації й потребує постійного медичного обслуговування як у ході евакуації, так і у місцях розселення.

Періоди реакції на опромінення:

Первинна реакція на опромінення. Симптоми первинної реакції — нудота і блювання від кількох хвилин до 3 діб. Настає загальна слабкість, запаморочення, головний біль, сонливість, почервоніння склер і шкіри, сухість в роті, тахікардія, лабільний пульс. Виражені лейкоцитоз, лімфопенія, лімфоцитопенія.

Прихований період. Самопочуття хворого поліпшується, зменшується нудота, припиняється блювання, нормалізується температура тіла, іноді порушення сну і пригнічення психіки тривають постійно. Протягом 2-5 тижнів спостерігається прогресуюча лейкопенія, тромбоз, спустошення кісткового мозку, зменшується кількість проіритробластів, промієлоцитів, мегакаріоцитів.

Період розпалу променевої хвороби. Розпочинається завжди гостро, з вираженими клінічними симптомами. Розвивається інтоксикація організму, повне його отруєння: зміни в слизовій оболонці кишечника, порушення проникності його стінок, потрапляють в кров токсини і бактерії. Внаслідок цього — нудота, блювання. Спостерігаються безсоння, спрага, пронос. Температура тіла підвищується до 40°C. Настає млявість, депресія. Випадає волосся на 12-ту добу, спостерігаються сухість і лущення шкіри. Виразки кровоточать. Спонтанні кишково-шлункові розлади. Внутрішні крововиливи. Бронхопневмонія. Абсцеси. Гангрена. Крововиливи в роті. Язик сухий. Стomatит. Некротична ангіна. Лейкемія, знижуються імуннозахисні властивості організму.

Основні заходи при організації медичної допомоги ураженим включають в себе:

- ❖ проведення заходів протирадіаційного захисту;
- ❖ надання в найкоротший термін медичної допомоги особам, що постраждали;
- ❖ організація евакуації із забрудненої зони; проведення санітарної обробки та дезактивації;
- ❖ передислокація в район аварії мобільних медичних формувань для надання першої лікарської допомоги;
- ❖ організація спеціалізованої лікарської допомоги в закладах МОЗ та інших відомств (на базі визначених аварійними планами).

Джерела:

- ❖ http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5_%D1%83%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F
- ❖ <http://vrkdn.org.ua/mod/folder/view.php?id=7577>
- ❖ <http://osvita.ua/vnz/reports/dpju/24194/>

Дякую за увагу! 😊